

เฉลยคำถามท้ายบท (อภิปรัชญา)

1. จงบอกความหมายและขอบข่ายของอภิปรัชญามาตามที่ท่านเข้าใจ

- ความหมาย: อภิปรัชญา (Metaphysics) คือ สาขาหนึ่งของปรัชญาที่ศึกษาเกี่ยวกับ "ความแท้จริง" (Reality) ของสรรพสิ่ง เป็นการค้นหาความจริงขั้นสุดท้ายที่อยู่เบื้องหลังปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ
- ขอบข่าย: ครอบคลุมการศึกษาใน 3 เรื่องหลัก คือ:
 - ธรรมชาติของโลกและจักรวาล (Cosmology): กำเนิดและโครงสร้างของเอกภพ
 - ธรรมชาติของวิญญาณหรือจิต (Psychology/Soul): จิตคืออะไร มีจริงหรือไม่
 - พระเจ้าหรือสัจธรรมสูงสุด (Theology): การมีอยู่ของอำนาจสูงสุดในจักรวาล

2. สสารนิยมเป็นเอกนิยม หมายความว่าอย่างไร

- เอกนิยม (Monism): คือแนวคิดที่เชื่อว่า ความแท้จริงของโลกมีเพียง "หน่วยเดียว" หรืออย่างเดียวนั่น
- สสารนิยม (Materialism): คือแนวคิดที่เชื่อว่า "สสาร" (Matter) คือ ความแท้จริงเพียงหนึ่งเดียว
- ความหมายรวม: เมื่อสสารนิยมเป็นเอกนิยม จึงหมายความว่า โลกและชีวิตประกอบขึ้นจากสสารเพียงอย่างเดียวเท่านั้น สิ่งที่เราเรียกว่า "จิต" หรือ "วิญญาณ" ก็เป็นเพียงผลลัพธ์จากการทำงานของสสาร (สมอง และระบบประสาท) ไม่มีสิ่งที่เป็นนามธรรมอยู่จริงแยกต่างหากจากร่างกาย

3. เหตุไธราเลส (Thales) จึงได้รับยกย่องว่าเป็นบิดาแห่งปรัชญา (Father of Philosophy)

- การเปลี่ยนผ่านทางความคิด: เพราะธาเลสเป็นคนแรกที่พยายามอธิบายกำเนิดของโลกด้วย "เหตุผลทางธรรมชาติ" แทนการพึ่งพา "เทพตำนาน" หรืออำนาจของเทพเจ้า
- การตั้งคำถามเชิงปรัชญา: เขาเป็นผู้ตั้งคำถามคนแรกว่า "อะไรคือปฐมธาตุ (Arche) ของสรรพสิ่ง?" และเขาได้เสนอคำตอบว่าเป็น "น้ำ" * จุดเริ่มต้นของวิทยาศาสตร์และปรัชญา: แม้คำตอบเรื่องน้ำอาจจะดูเรียบง่ายในปัจจุบัน แต่การใช้สังเกตและเหตุผลพิสูจน์ความจริงในสมัย

นั่น ถือเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้มนุษย์เริ่มคิดแบบปรัชญาและวิทยาศาสตร์นั่นเองครับ

- สรุปเนื้อหาสำคัญเพิ่มเติม: ปรัชญาเริ่มต้นที่ความสงสัย และอภิปรัชญาคือความพยายามที่จะตอบว่า "สิ่งที่เห็นอยู่นี้ อะไรคือความจริงที่แท้จริง?"

4. ทรรศนะของอแน็กซิแมนเดอร์คล้ายกับคำสอนเรื่องใดในพุทธศาสนา

- อแน็กซิแมนเดอร์ เสนอว่าปฐมธาตุคือ "อาไปรอน" (Apeiron) ซึ่งเป็นสิ่งไร้รูปทรง ไร้ขอบเขต และเป็นอมตะ
- แนวคิดนี้คล้ายคลึงกับเรื่อง "สภาวะของนิพพาน" หรือ "สุญญตา" ที่เป็นสภาวะว่างจากตัวตนและขอบเขตสมมติ

5. เฮราคลิตุสอธิบายการเกิดขึ้นของโลกอย่างไร และเสนออะไรเป็นปฐมธาตุ

- เขาเสนอว่าโลกเกิดจากการเปลี่ยนแปลงที่ขัดแย้งกันอย่างต่อเนื่อง
- ปฐมธาตุ: คือ "ไฟ" เพราะไฟมีการเคลื่อนไหวและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา สะท้อนหลักการ "สรรพสิ่งลื่นไหล" (All things flow)

6. ผู้ให้กำเนิดลัทธิอะตอมคือใคร และมีความเชื่อพื้นฐานอย่างไร

- ผู้ให้กำเนิด: คือ เลวคิปปุส (Leucippus) และลูกศิษย์ชื่อ เดโมคริตุส (Democritus)

- ความเชื่อ: โลกและสรรพสิ่งประกอบด้วยอนุภาคที่เล็กที่สุดจนแบ่งแยกไม่ได้ เรียกว่า "อะตอม" ซึ่งเคลื่อนที่อยู่ในที่ว่าง

7. ปฐมธาตุในทรรศนะของเอมพิโดคลีสคืออะไร

- เขาเสนอทฤษฎี "พหุนิยม" โดยเชื่อว่าปฐมธาตุมี 4 อย่าง คือ ดิน น้ำ ลม และไฟ
- การเกิดขึ้นและดับไปของโลกเกิดจากการรวมตัวและแยกตัวของธาตุทั้ง 4 นี้ โดยมีแรง "ความรัก" และ "ความเกลียด" เป็นตัวขับเคลื่อน

8. นักปรัชญากรีกสมัยโบราณคนแรกที่เป็น "จิตนิยม" คือใคร

- คือ นักซากรอส (Anaxagoras)
- เขาเสนอว่ามีพลังงานชนิดหนึ่งเรียกว่า "นุส" (Nous) หรือ "จิต/ปัญญา" เป็นผู้จัดระเบียบสรรพสิ่ง ไม่ใช่แค่เรื่องสสารอย่างเดียว

9. เหตุใดพาร์เมนิดีสจึงได้รับยกย่องว่าเป็นทั้งบิดาของจิตนิยมและสสารนิยม

- เพราะเขาเสนอว่า "สิ่งที่มีอยู่ย่อมมีอยู่" สิ่งที่เป็นจริงต้องไม่เปลี่ยนแปลง
- ฝ่ายจิตนิยมเห็นด้วยว่า "ความจริงสูงสุดคือความคิดหรือสัจธรรมที่คงที่" ส่วนฝ่ายสสารนิยมก็นำหลักการคงอยู่ของสิ่งที่มีอยู่จริงไปใช้อธิบายเรื่องสสาร

10. บิดาของ "จักรกลนิยม" คือใคร และได้รับอิทธิพลจากใคร

- คือ โทมัส ฮอบส์ (Thomas Hobbes)
- เขาได้รับอิทธิพลจาก กาลิเลโอ และการเติบโตของวิทยาศาสตร์สมัยใหม่ มองว่าโลกและมนุษย์ทำงานเหมือนเครื่องจักรขนาดใหญ่

11. สสารนิยมของมาร์กซ์ได้รับแนวคิดจากเฮเกลเรื่องใด

- คาร์ล มาร์กซ์ นำ "วิธีคิดแบบวิพากษ์วิธี" (Dialectics) ของเฮเกลมาใช้
- แต่เปลี่ยนจากเรื่องจิตของเฮเกล มาเป็นเรื่อง "สสารนิยมวิพากษ์วิธี" เพื่ออธิบายการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจ

12. ความต่างของ จิตนิยม vs สสารนิยม ในเรื่อง "มนุษย์"

- สสารนิยม: มองมนุษย์เป็นเพียงเครื่องจักรชีวภาพ ร่างกายตายไปก็จบสิ้น
- จิตนิยม: มองมนุษย์ว่ามี "จิตหรือวิญญาณ" เป็นแก่นสาร ร่างกายเป็นเพียงที่พักอาศัยชั่วคราว

13. ลักษณะทั่วไปของจิตนิยม

- เชื่อว่าความจริงแท้คือนามธรรม (ความคิด จิต วิญญาณ)
- โลกวัตถุเป็นเพียงสิ่งที่ปรากฏแก่ประสาทสัมผัส ไม่ใช่ความจริงที่ยั่งยืน

14. ใครนำแนวคิดของพาร์มินิดีสไปพัฒนา

- ฝ่ายจิตนิยม: ผู้ที่นำไปพัฒนาต่อจนโดดเด่นคือ เพลโต (Plato)
- ฝ่ายสสารนิยม: คือกลุ่ม ลัทธิตะตอม (เลวคิปุสและเดโมคริตุส)

15. ทำไมจิตนิยมจึงเชื่อว่ามนุษย์คือจิตวิญญาณ

- เพราะเชื่อว่าจิตเป็นสิ่งที่รู้แจ้ง มีเจตจำนง และเป็นอมตะ ในขณะที่ร่างกายเปลี่ยนแปลงและเน่าเปื่อยได้

16. ปรัชญาจิตนิยมของเพลโตกับอุดมรัฐ

- เพลโตเชื่อว่าผู้ปกครองต้องเป็น "ราชาปราชญ์" ผู้เข้าถึงความรู้แจ้ง (โลกแห่งแบบ)
- การแบ่งชนชั้นในอุดมรัฐ (ผู้ปกครอง, นักรบ, ผู้ผลิต) มาจากแนวคิดเรื่อง "องค์ประกอบของจิต" (เหตุผล, น้ำใจ, ความอยาก)

17. จักรวาลวิทยา (Cosmology) ศึกษาเรื่องอะไร

- ศึกษาเรื่องกำเนิด กฎเกณฑ์ และโครงสร้างของจักรวาลในภาพรวม

18. จิตนิยม vs สสารนิยม เรื่องเนื้อแท้ของจักรวาล

- สสารนิยม: จักรวาลคือกลุ่มก้อนพลังงานและวัตถุที่ทำงานตามกฎฟิสิกส์
- จิตนิยม: จักรวาลมีเป้าหมาย (Purpose) และถูกออกแบบหรือควบคุมโดยจิตสากล

19. เทวนิยม vs อเทวนิยม

- เทวนิยม: เชื่อว่ามีพระเจ้าเพราะโลกมีความเป็นระเบียบและซับซ้อนเกินกว่าจะเกิดเองได้
- อเทวนิยม:โต้แย้งว่าถ้ามีพระเจ้าผู้เมตตา ทำไมโลกจึงมีทุกข์และความชั่วร้าย

20. มนุษย์มีเจตจำนงเสรีหรือไม่

- เป็นประเด็นถกเถียง: ฝ่ายกำหนดสภาวะนิยม (Determinism) บอกว่าทุกอย่างถูกกำหนดไว้แล้ว ส่วนฝ่ายเจตจำนงเสรีเชื่อว่ามนุษย์เลือกทางเดินชีวิตเองได้ ซึ่งเป็นรากฐานของความรับผิดชอบทางศีลธรรม

.....